

**in dit
nummer:**

38,5%

poëzie

52%

proza

7%

interview

2,5%

interpunctie

Redactioneel

Tijdens het redigeren van een roman zal er iemand - een redacteur van de uitgeverij of een externe corrector - gaan bekijken of alle feiten wel kloppen. Als de hoofdpersoon bijvoorbeeld van Amsterdam naar Utrecht reist, en onderweg stopt de trein te Assen, dan zal hier een grote rode kringel in de kantlijn geplaatst worden. Als een zestienjarig meisje op tv naar *Ti-ta-tovenaar* kijkt, en het verhaal speelt in 1960, dan komt er een grote rode kringel in de kantlijn, want; *dat kan helemaal niet!*

Toen ik hierachter kwam was ik redelijk ontdaan. In de literatuur is toch alles mogelijk en niets 'echt'? Ik besloot het eens aan een bureauredacteur te vragen. Nu blijkt dat de trein best in Assen mag stoppen, als de schrijver bewust een wereld heeft geschapen waarin Assen tussen Amsterdam en Utrecht ligt. Dit moet dan wel functioneel verzonnen zijn, en Assen moet het hele boek op dezelfde plek blijven liggen. De lezer gaat ervan uit dat de romanwereld zoveel mogelijk op de echte wereld lijkt, behalve dan de personages, die zijn natuurlijk verzonnen.

Recent waren er in Amerika twee relletjes waarin de echte wereld en de wereld van het boek verder uiteen bleken te liggen dan de lezers aanvankelijk hadden aangenomen. James Freys boek *A million little pieces*, volgens de auteur zijn memoires over zijn tijd als drugsverslaafde, werd door Oprah uitgekozen voor haar boekenclub. Het kwam al snel bovenaan de non-fictie bestsellerlijsten te staan. Toen bleek dat Freys memoires niet helemaal overeenkwamen met zijn

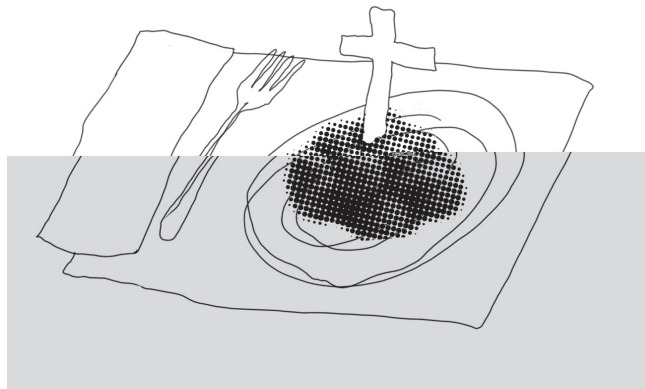
eigen leven. Zo schreef hij bijvoorbeeld over een waar gebeurd auto-ongeluk waarbij twee tienermeisjes omkwamen. In zijn boek beweerde hij dat hij zelf ook in die auto had gezeten en er op wonderbaarlijke wijze levend vanaf was gekomen. Uit politierapporten bleek dat Frey op geen enkele wijze betrokken was geweest bij het ongeluk. Ook bleken de drie maanden die hij in het boek in de cel zat, in werkelijkheid maar drie uur te zijn.

Dan over naar JT Leroy. JT Leroy schrijft rauwe romans over de zoon van een tienerhoertje die zelf ook, soms verkleed als meisje, gedwongen door zijn moeder de prostitutie en drugs ingaat. Allemaal heel autobiografisch, volgens de uitgever. De schrijver zelf laat zich bijna nooit interviewen, verschijnt zelden in het openbaar, en als hij dat doet dan in vermomming. Het is zelfs niet duidelijk of JT Leroy een man of een vrouw is. Ondertussen krijgen zijn/haar boeken een cultstatus. Uiteindelijk blijken JT Leroy's boeken geschreven door een maatschappelijk werkster van middelbare leeftijd.

Nu wil ik niet met een grote hoofdletterde moraal van het verhaal komen, lieve lezer die het redactioneel helemaal tot hier heeft gelezen. In plaats daarvan wil ik een voorstel doen. Lees deze Lava eens alsof alles waargebeurd en autobiografisch is. Lees hem daarna nog een keer, alsof hij helemaal verzonnen en 'niet echt' is. (Vergeet vooral niet ook de biografische informatie op beide wijzes te lezen.) En? Neem je literatuur eigenlijk wel serieus genoeg? 🔥

Dikke Jesus

Martin Vesseur

Colin Conague doet zich tegoed aan de inhoud van een zak chips, die hij binnen dertig seconden na het openen uit het raam gooit. Oorspronkelijk bevond zich hier een open balkon, zoals op de andere honderd verdiepingen van dit gebouw, maar toen Colin te groot werd om door de deur naar binnen te gaan, heeft hij de boel laten beglazen. Nu is het een glazen serre, waar hij zijn dagen slijt in een enorme zitzak. Het vormeloze meubelstuk heeft zich volledig aan het oog onttrokken onder zijn gestalte. Achter zijn rug strekt zijn gigantische appartement zich uit over de hele verdieping. Zelf komt hij daar niet meer; wel huisvest hij er regelmatig gasten.

Colin grijpt in zijn koelkast naar een versnapering. Behalve de koelkast staat er nog een portable wc-cabin en een tv in de serre. De Haägen Dasz-stapel in het koele inwendige valt om, hij graait te ongeduldig naar de kiwismaak. Gretig scheurt hij het deksel er af en begint ijs te lepen, met een andere hand de telefoon bedienen.

'Bent u geïnteresseerd in een chirurgische ingreep op overheidskosten, toets één.'

Colin toetst één.

'Wilt u meer weten over het vastzetten van uw kaak, toets één. Over het inbrengen van een maagballon, toets twee. Over het aanbrengen van een maagband, toets drie. Over een maagplastic, toets vier. Over een bilio-pancreatische bypass, toets vijf. Over een jejuno-ileale bypass, toets zes.'

Mijn kaak is al vastgezet, denkt Colin, terwijl hij de verbinding verbreekt. Naast corpulentie is een vastgezette kaak ook een reden om geen seks te hebben. Hoe kun je de sterren van de hemel neuken als je bij het beffen al met je kaakijzerdraad in iemands schaamlip blijft hangen?

Hij graait een aantekeningenboekje van onder het zitkussen en begint te schrijven. 'Geluk komt (gaat) in kilo's. Je meet je geluk af aan de kilo's van je lijf en je bezit. Hier zijn de wegingen van vandaag. Mijzelf: 303 kilogram precies. Zonder kleren: 301,999. Paar schoenen: 0,753 kilogram. Zitkussen: 13,272 kilogram. Boeken en dvd's op de grond: 7,145 kilogram. Colaflles 1,5 kg. Nota bene: alles gewogen met een elektronische weegschaal van General Electric, made in the People's Republic of China'

Hij zucht. Dan slaat hij een onbeschreven bladzijde om, geïrriteerd, en begint als een razende te kalken. 'Zeventig procent van de vrouwen die drie minuten kijken naar foto's van mannequins, voelt zich schuldig, depressief en beschaamd. Gelukkig zijn er medicijnen die uw eetlust en gewicht verminderen. De eerste waar men mee kwam, was Amfetamine-Benzedrine: racemisch mengsel van links- en rechtsdraaiende Amfetamine. Sterk eufoor makend en stimulerend effect waardoor gemakkelijk misbruik plaatsvindt. En bij overmatig gebruik veel ernstige bijwerkingen, zoals verhoging van de bloeddruk. Daarna volgde Amfetamine-Dexedrine. De rechtsdraaiende isomeer van Amfetamine, daar kleefden dezelfde bezwaren aan, dus ging men door naar Diethylpropion, Fentermine, Fenfluramine, Dexfenfluramine, Fenmetrazine, en Mazindol. Allemaal eetlustremmers. Je wordt er wat prikkelbaar van en je slaapt slecht. Fenfluramine bijvoorbeeld rent je trek in koolhydraten, maakt een beetje misselijk en geeft diarree, pulmonale hypertensie en mogelijk hartklepgebreken. Als je er mee stopt, kun je ernstig depressief worden. Maar ach, wat zou het? Lááif je aan de farmacie en de kilo's vliegen weg. Je ziet ze vliegen! En de winst gaat naar de farmagigant, ook al zo'n zwaargewicht.'

Vermoeid begint Colin aan zijn kaakijzerdraad te friemelen. De centimeter speling geeft hem voldoende ruimte voor het eten van kleine snacks – zoals platte chips – of van vloeibaar voedsel door een rietje, maar af en toe wordt het hem te veel. Zoals vanavond. Hij draait de draadjes los. Dat hoeft arts noch tandarts te weten. Straks zet hij ze weer keurig vast en staan zijn kaken weer in hun oorspronkelijke positie. Zulk gedraai aan ijzerdraad kun je maar een paar keer doen, daarom beschikt hij over een nieuwe voorraad *dental wire* voor het geval er een eindje los gaat zitten.

Een man (70 kg) en een vrouw (52 kg) vullen het tafeltje dat over zijn benen staat in hoog tempo met schalen vol eten. Colin werkt alles in hetzelfde hoge tempo weg, malend met zijn stijf geworden kaken.

'Eten is een daad van verzet!' roept hij, eten sproeiend. 'Tegen die belachelijke dictatuur die jij belichaamt, jij en je vent. Want ik weet heus wel waarom jij zo slank bent, dame. Jij doet niets anders dan vechten tegen de calorieën. Jij bent een huurling in het legioen der slanken en tegen de kilo's zul je vechten.'

De man lost de vrouw af.

'Doe met me mee, Conague, en bevrijd jezelf van hartkwalen, verzakte ruggengraten, versleten knieën, suikerziekte, nierstoornissen, hoge bloeddruk, kortademigheid, overmatige transpiratie, maag- en darmklachten, huidproblemen...'

'Ben je een keer klaar?'

'...en libidoverlies'

'Aha! Je bent dus niet vergeten waarom je hier bent, gigolo.'

Met een smak deponeert Colin de gehaktballetjesschaal op het tafeltje, zodat het resterende vet over de rand vliegt.

'Jullie moeten niet zo zuur kijken, lieve anorectiaatjes van me,' roept hij door de open deur van de glazen balkonkamer, zich met veel geweld op zijn zitkussen over de vloer manoeuvrerend zodat hij goed naar binnen kan kijken. 'Wees blij dat ik alleen maar wil toezien. Stel je voor dat ik zou meedoen!'

Zijn gewiebel, dat nog het meest wegheeft van de buikschuiverij van een topzware walrus, leidt tot een bevredigend resultaat. Hij zit nu met de rug tegen de buitenste glaswand en kijkt de woonkamer in, als een verwerende abbonementhouder die de openingstonen van zijn favoriete opera afwacht in zijn loge. In de kamer staan de man en de vrouw naakt naast het bed en kijken een ogenblik berustend.

Dan klapt Colin in zijn handen.

'Actie!'

De man en de vrouw begeven zich op het bed. Colin wacht tot de vrouw is overgegaan tot het afzuigen van haar gezel en steekt dan van wal. Uiterlijk onbewogen, op zijn kraaloojjes na die vurig naar het koppel gluren, onrustig van de een naar de ander, en terug.

'Mooi, mooi, móói!' jubelt Colin Conague. 'Anorectica Fellatio, zou je bijna zeggen. Mijn god wat zijn jullie vel over heen. En als je zo klaarkomt, is dat een symbolische Boulimia Orgasmus of een Boulimische Ejaculatie. Of een Ejaculatie Nervosa, haha! Nou, jullie mogen dan een eetstoornis hebben, met jullie libido is niets mis. Jullie zijn een rolmodel. Maar voor wie zijn jullie een rolmodel? Nee, dóórgan. Het is een retorische vraag. Toch zal ik het antwoord geven: Voor niemand! Het is niets anders dan dat jullie doen wat van je verwacht wordt. Maar ik verzet mij!'

Mijn hele corpulentie – door jullie oneerbiedig, zij het wetenschappelijk correct, obesitas

modellen uit het stadsbeeld bannen, dan mag het Jezusbeeld niet achterblijven. Dit nieuwe beeld klopt beter met de werkelijkheid.'

'Maar mensen waren tweeduizend jaar geleden toch niet zo dik? Dit is geschiedvervalsing' bromt de hoofdcommissaris, vermoeid zijn nek masserend.

De dominee kijkt bestraffend en plooit zijn zwarte habijt.

'Nergens staat hoeveel hij woog. Hij zat aan nog al wat banketten. Het laatste avondmaal was ongetwijfeld copieus.'

'Dat kunt u niet menen. Brood en wijn!'

'Van brood en wijn, mits in flinke hoeveelheden geconsumeerd, kan men zeer dik worden. En het heet niet voor niets het láátste avondmaal. Hetgeen wil zeggen dat er meer avondmalen hebben plaatsgehad.'

'Maar als hij een eetstoornis had, zoals u met dit beeld kennelijk suggereert,' roept de commissaris nu met stemverheffing, 'hoe weet u dan zo zeker dat hij geen boulimia had? Na het avondmaal nog even over de nek?'

Daar reageert de dominee wijselijk niet op.

De commissaris monstert het beeld langdurig. Het is verrekt realistisch gedaan, dat moet hij toegeven. De huid van de dikke handjes met worstvingers is doorboord met enorme spijkers, waarvan de koppen vrijwel geheel worden overlapt door marmeren huidplooiën. Een gigantische buik hangt zwaar omlaag en onttrekt de lendendoek vrijwel geheel aan het oog. Het gewicht is realistisch gestalte gegeven doordat de figuur ver naar voren hangt, alsof hij elk moment voorover kan vallen, zodra de spijkers hun grip op de handen verloren hebben.

'Is het waar wat de demonstranten beweren? Heeft de fastfoodindustrie het beeld gesponsord?'

'Welnee, dat is weer zo'n roddel. Het is een geschenk van de heer Conague.'

'Colin Conague?'

'Ja. Morgen is de inhuldiging van het beeld in aanwezigheid van de heer Conague,' zegt de kerkelijke.

'Hm,' bromt de commissaris. 'Dat kunt u natuurlijk ook niet weten, maar de heer Conague is helaas gisteravond overleden.'

'Och!' krijgt de vaderlijke. 'Hij is opgestegen naar onze vader vanuit zijn verdrietige glazen gevangenis.'

De commissaris loopt onbewogen door naar de deur. Hij houdt alleen zijn hoofd ietwat scheef, terwijl hij met diepe basstem door de kerk galmt: 'Opgestegen? Hij heeft een rotsmak gemaakt man. We moesten hem uit het beton van vijftien balkons opgraven.'

nachthouding

misschien zit je
met de kleur uit je haren gewaaid

met oogschaduw van voor je vertrek
tussen tegen elkaar aan schuddende
schuimwolken van zeewater

misschien
in een oogverblindend
want nooit gekraakt landschap

waar de wind je verder draagt
en grasstorm en bliksemvuur afleidt

tegen de roterende schroef van een oceaanklipper
fijn gemalen met aas en aal
in de bek van een walvis

en verdwijn je
om

terug te keren
als levertraan voor ziekelijke kinderen
die stevig op de schouders worden gehouden

door vaders moeders
die de ochtend in hun sokken horen spinnen

Daniël Bras

Marken lag door wolken
aan het Oog onttrokken

in de dominee kwam neergedaald:
verdwaald ectoplasma, verdronken visser
;
zwarte duif

die zondag de preek:
*de doelloorzaak van vis is
op het land gekropen, vis
erachteraan geslopen -*

de gemeente: zweeg

die vrijdag, op de touringcarparking
een schavot

verdachte verwachtte een wonderdrachtige
uiting van middelmaatvliedende pracht:
de doelloorzaak van vis is vis!

de scherprechter: kneep boos oog (niet toe
nee; nóóit toe)

de advocaat (in naam van de duivel): de mond gesnoerd

de gemeente sprak: *loodslag!*

de eis brak de wolken, het Oog zag schijnheil

Pieter Dobbelsteen

Voorzorg

Vraag op vriendelijke toon:

Wanneer springt de bom?

Waar ligt de bom?

Hoe ziet de bom eruit?

Waarom doet u dit?

Wie bent u?

(indien het bericht uit de 2e hand komt)

Van wie en hoe hebt u dit gehoord?

Willem Bentvelzen

Tot op het been

Ewald Stals

D sloeg de enkel om, net voor hij op bus 47 stapte. Medepassagiers vroegen hem: 'Gaat het?' D lachte beduusd en antwoordde: 'Ach, het is niks, dank je', en voegde er nog aan toe, 'er zijn ergere dingen in het leven.' Eén iemand knikte bevestigend, want zo gaat dat, zo is het immers, en had één medepassagier wel gesnapt dat die verwijzing naar dat leven misschien ook weer verwees naar een traumatische gebeurtenis, die vooraf ging, die de oorzaak was van het omslaan van die enkel, dan gaf die medepassagier daar verder geen commentaar op, zweeg en bestudeerde betoverd de reclame op de rugleuning voor hem. D leefde immers in het stadje G, in een vrij land, en prijsde zich daarover gelukkig.

D kwam thuis en groette zijn vrouw. Hij vertelde haar niets van zijn misstapje. Hij ging zitten in de zetel, nam de krant en liet zich een biertje serveren. Hij wreef even over de pijnlijke enkel en hief het been op de poef. 'Hebben we dan geen borrelnotjes meer?' vroeg hij zijn vrouw. Ze keek hem kort beschamend aan, snelde naar de keuken en kwam vlug met het gevraagde terug. Ze klikte de TV aan, nam de remote van het dressoir en schakelde naar zijn favoriete sportkanaal.

Vervolgens dekte ze de tafel. Ze aten. Later, in de badkamer, net voor het slapengaan, D poetste de tanden, zag zijn vrouw de blauwe enkel boven de rand van zijn pantoffel. 'Wat heb je daar?', vroeg ze verschrikt, 'je hele enkel is gezwollen.' D keek haar verbolgen aan. 'Bemoei je er niet mee', antwoordde hij. 'Het is niks. Morgen is het voorbij.' Hij nam een flinke slok, gorgelde en spuugde water en schuim in de lavabo. Hij ging slapen.

'Zou je toch niet beter een dokter raadplegen', merkte zijn vrouw de volgende morgen op. D wurmde met pijnlijke grimas de gezwollen voet in zijn schoen. 'Zo kun je toch niet gaan werken', insisterde ze voorzichtig. 'Het doet nauwelijks pijn', antwoordde D. 'Bovendien, kunnen we het ons misschien veroorloven dat ik een dag niet ga werken? Ik heb je al uitgelegd hoe de productiedirecteur denkt over absentisme. Hoe zouden we overleven, ons huis afbetalen, wil je misschien op straat eindigen?' D trok zijn jas dicht, zette zijn hoed op en wikkelde een sjaal om de hals. 'De vuile was hang je niet buiten', spelde hij haar de les, 'over dergelijke dingen spreekt men niet.' Zijn vrouw plukte een pluus van zijn schouder en gaf hem, zonder hem aan te kijken, zijn tas met boterhammen en thermos. Zoals altijd nam D bus 47, overvol op dit uur. Hij hield zich staande aan een bar en voelde de enkel kloppen.

Het bandwerk was sowieso slopend. Vandaag leek er aan de uren werkelijk geen einde te komen. Bovendien stond D op de plek waar de pakjes ham in kartonnen dozen werden gerangschikt. Eenmaal vol hevelde hij ze op een pallet, om na elke 54 dozen een streepje op het telblad te zetten, de stapel in folie te wikkelen en ze op de juiste plaats achter in het magazijn te parkeren. 'Gaat het?' vroeg P, de collega die naast hem stond en slechts de vloei van de etiketten diende te controleren. 'Je lijkt wel te manken, heb je je zeer gedaan?' 'Het is niks', antwoordde D. 'Anders zeg je het maar', zei P, 'kunnen we van plaats wisselen.' Hij lachte dubieus, stak een sigaret op, schoof een nieuwe rol etiketten in de machine, keek nauwlettend toe en drukte op het precieze moment de knop in. De volle rol sprong in de pers en de lege rolde in zijn linkerhand. 'Je weet het zeker?' herhaalde P. Hij installeerde zich in zijn tuinstoel, observeerde de lijn en tikte de as op de vloer. 'Ja', zei D nogmaals, 'ja, het gaat.' En verder ging het met het rangschikken van de plakken ham. Iedere seconde een nieuwe, een niet te stoppen vloed. Zelfs als P het meende, dacht D, dat hij me werkelijk wilde vervangen, dan weet hij maar al te goed dat het me nooit lukt die rol op het precieze moment in de pers te plaatsen. De etiketten komen scheef te liggen, de machine loopt vast, de hele band moet stop gelegd worden, nee, het duurt nooit meer dan vijf minuten alvorens de ploegbaas komt opdagen, D uitkaffert en hem terug op de plaats zet waar

hij hoort, de enige plaats waar hij de arbeid niet voortdurend in het honderd laat lopen. D strompelde verder. Hij zou tijdens de pauze zijn voet wat ontspannen, in een emmer water. Hij beeldde zich in hoeveel deugd dit zou doen. Maar hoe?, vreesde D reeds, de collega's gingen het zien. 'D',

‘Je voet’, krijste ze haast, ‘het is een klomp!’ Ze knielde en lichtte bij de kuit het onderbeen voorzichtig op. D kreunde stug. ‘Hij is misschien gebroken’, zei ze. Langzaam trok ze de kous naar beneden, langzamer nadat ze merkte hoe D zich vast klauwde in de armen van zijn zetel. ‘Je kunt nauwelijks nog de tenen zien!’ D trok zich aan haar schouder overeind. ‘Jij moet ook altijd overdrijven’, zei hij. ‘Je ziet nauwelijks dat hij gezwollen is. Vooruit, ga slapen. Ik kom zo meteen.’

Het enige waarin D nog slaagde was de poef onder de voet te schuiven. ‘s Ochtends werd hij wakker in die zetel. Zijn vrouw diende hem zwiiggend het ontbijt op. Tot tweemaal toe hapte ze haar woorden in. Ze draaide wat in het rond, zette zich uiteindelijk in de zetel naast hem en keek zuchtend naar het plafond. Die voet krijg je nooit meer in die schoen, hoorde D zichzelf influisteren terwijl hij in de kop koffie lepelde. Het vlees zag donkerpaars, het stond strak gespannen, kil en bleek als blauw geaderd marmer. ‘Ik heb gisteren nieuwe Tupperware gekocht’, zei zijn vrouw. Haar stem klonk alsof ze het spreken reeds verleerd had. D raapte de kous van het tapijt, rolde haar op en schoof haar vervolgens over de tenen. ‘Zie je’, zei hij, ‘het doet nauwelijks nog pijn.’ Hij sloot de ogen en trok de kous over de voet. De pijn werd schreeuwend wakker. Alsof D op de staart van een bloeddorstig monster trapte. Hij opende de ogen, haalde de veter uit de schoen, trok het leer tot het maximum uit en sloot zich opnieuw af. Met de schoenlepel drukte hij de voet langs alle zijden de schoen in, centimeter na centimeter. Er leek popcorn in zijn brein te ontploffen. Hij stak de veter terug in de schoen en begon die dicht te trekken, zoals destijds vrouwen een korset. Het leer kraakte, maar dat konden even goed beentjes en kootjes zijn. Hij hapte naar adem en vloekte gesmoord. Zijn vrouw hield de handen voor de ogen, ze schudde langzaam het hoofd heen en weer. ‘Help me liever recht in plaats van daar te zitten snottieren’, zei D venijnig van de pijn. ‘Mijn bus vertrekt over een kwartiertje. Dankzij jou ben ik straks nog te laat.’ Zijn vrouw veerde recht, streek over haar keukenschort en trok hem onder de oksels overeind. D steunde tastend op de voet en knarste grimmig op de tanden. Even zag hij alles scheel. Even floot hij een dramatisch melodietje. ‘Het gaat. Laat me’, zei hij, ‘wat zullen de burens denken?’ Hij wrikte zich los uit de steun die zijn vrouw hem gaf en sukkelde naar de voordeur. Zonder zich te scheren. Zonder vaarwel.

Rond het middaguur was alle gevoel uit de voet verdwenen. Het ding woog als een massief blok. D sleepte het achter zich aan. Hij kreeg pijn in de liezen, alsof het vlies rond de ingewanden op scheuren stond; hij kreeg pijn in de onderrug, alsof iemand hem doormidden zaagde. Het zweet parelde op zijn voorhoofd. ‘Gaat het?’ vroeg P hem voor de zoveelste maal. ‘Ja’, herhaalde D en

vroeg direct: 'Denk je dat we vanavond opnieuw overuren zullen doen?' 'Ik hoop het', zei P, 'ik kan het geld best gebruiken. Jij niet?' D bevestigde. Er stonden reeds drie pallets op hem te wachten, er lagen verscheidene stapels dozen die hij nog moest rangschikken en achter het einde van de lopende band deinde een stapel uit tot een steeds grotere plas pakjes ham. Nog een kwartier-

tle ú ° ~

krakende plafond. In de plakken voorbijsnellende ham zag D figuren, zoals kinderen dat met wolken hebben. Atlas die de wereld torste, Sisyphus die de bal de berg opduwde, een gier die aan een lillende lever knabbelde. Zijn mentale sprongen werden bizar; alsof hij de weg had verlaten en steeds verder het moeras insukkelde. Tijdens de pauze sloot hij zich op in het toilet en dompelde de hete voet in de wc-pot. De zwelling is verdwenen, lispelde D haast sentimenteel, als ik in beweging blijf, blijkt het te beteren. Hij lachte overdreven en herhaalde: 'Ik moet gewoon in beweging blijven'. Dat deed D dan ook. Hij stapelde dozen, hij duwde pallets en in plaats van een taxi te nemen, strompelde hij naar huis. Hij ging tot in het extreme, zelfs tot in het ridicule. 's Nachts ijsbeerde hij rond, ging trap op, trap af, tot hij halverwege in elkaar zeeg in slaap viel en zachtjes naar het welkomstapijtje onderaan de trap gleeed. Zijn vrouw dekte hem met een deken toe. Ze wist al lang niet meer wat te doen, hoe te reageren, wat te denken. Die arme D. Hij wist het allemaal zo goed.

Hij nam bus 47. Hij had 39 graden koorts. Hij stonk uren in de wind – een mengsel van angst en vuil. De dozen stapelden zich op, de plakjes bleven maar komen, gegrield, gekookt, gesmoord. D schrok op en keek naar P. Had deze iets gevraagd? Zijn lippen bewogen althans. D knipperde even met de ogen, alsof hij daarmee de motor opnieuw kon starten. De batterij sputterde vervaarlijk. Ergens schraapte hij nog een brokje energie van de bodem en antwoordde: 'Het gaat, het is niks'

Diezelfde nacht nog eindelijk thuis, besloot D de schoen uit te doen. Van de boom in de tuin had hij een tak afgebroken. Die stak hij tussen de tanden, bang zich de tong af te bijten. Hij sleurde aan de voet alsof het een lichaamsvreemd object was, een stalen pin die hem bloedend door het vlees stak. Het groene bittere sap vulde zijn mond. Was het de twijg, was het de gal, was het zijn ziel die vermalen naar boven kwam? In zijn hoofd sprongen de zenuwen uit elkaar. D beet harder, rukte langer, de tak brak, de schoen sprong van de voet en kapulterde hem uitgeput diep in de zetel. D duwde zijn ogen terug in de kassen. De voet pulseerde. D voelde een zwaar dof geluid, dat om de halve minuut een pijn zo heftig veroorzaakte dat hij dreigde het bewustzijn te verliezen. Hij knipte het leeslampje aan. Tot onder de knie zag het been zwart. Bruin pus droop uit de diepe putten, alsof een dol beest het vlees had weg gegeten. Er kropen maden tussen zijn tenen. Een zoete stank vulde de kamer. Hij keek op en zag zijn vrouw staan. Haar ogen tot de rand verstart, haar vingers beefden neurotisch, zelf bleef ze buiten de lichtcirkel staan. 'Het gaat niet meer', zei D, 'maar het moet. Morgen is de maandelijkse inspectie, dan doet de directeur zijn

ronde' Hij duwde zich recht, strompelde naar de badkamer en kroop onder de douche. De wormen verdronken alvorens ze door het gaatje wegspoelden. D goot aftershave in de wonde. Het rottende vlees siste, alsof het in een hete pan werd geworpen. Drijfmat ging hij op het badtapijtje liggen. Hij rilde. De koorts droogde hem vlug op.

'Ik heb altijd naar jou geluisterd, nu moet jij luisteren', zei zijn vrouw. Ze stonden aan de deur. Het was vrijdagochtend. D was klaar om te vertrekken. 'Het is gevaarlijk het antwoord niet te vinden, het is veel gevaarlijker de vraag na een tijdje te vergeten', zei ze ernstig. 'Waarom laat je je niet verzorgen?' D schokschouderde. 'Mijn enkel is omgeslagen', zei hij, 'dat is alles.' 'Ik smeek je', zei zijn vrouw, 'ga een dokter zien. Misschien is het nog niet te laat.' 'Stel je voor dat de directeur zou merken dat ik er niet ben. Hij zou vragen naar mijn afwezigheid, de afdelingschef zou zeggen dat het al een tijdje aan de gang was, dat ik met dat been niet kan volgen, waarop de directeur hem beveelt mij te ontslaan.' 'Dat is exact wat er gaat gebeuren als je wel gaat', zei zijn vrouw. 'Denk je dat die directeur weet wie jij bent? Voor hem ben je nummer dertien aan band vier. Hij weet niet dat je bestaat. Het kan hem zelfs geen reet schelen.' D keek haar verwonderd aan. Geschrokken zelfs. 'Je taal', zei hij. Het werd duidelijk dat er niks veranderen zou. Zijn vrouw gaf hem zijn boterhammen en thermos. D hief de handen hoog en zei haar: 'Met jou is alles meteen het noodlot! Een drama. Een tragedie. Alles is onvermijdelijk. Alles is fataal. Snap je dat dan niet? Wat we wensen komt nooit uit!' D knikte het zieke been van de vloer, greep met beide handen de randen van deur en stijl en zwaaide zich de gang in. Hij nam bus 47.

Het was vijf voor elf. De ploegleider had de pauze uitgesteld tot na het bezoek van de directeur. D beperkte zijn achterstand tot een absoluut minimum. De pallets stonden achter in het magazijn, de dozen waren netjes gestapeld, de plakjes lagen niet op een uitdeinende stapel. De directeur kon komen. In de doorgang naar de afdeling wachtte de ploegleider de directeur op. Na hem en zijn gezelschap (bestaande uit zijn secretaresse, zijn PR-manager, zijn boekhouder, zijn adjudant en de afdelingschef) de handen te hebben geschud, wenkte hij hen de vloer op. Band 1, band 2, band 3, op en neer, een praatje, een vraagje, een schouderklopje. De groep stond rond D. 'Het is duidelijk dat de koersdaling van de Euro tegenover de Dollar gunstig is voor de lancering van het project', verklaarde de directeur aan zijn entourage. 'Nu is dus het juiste moment om te handelen.' D ving de plakjes ham op in de linkerhand, terwijl hij met de rechterhand achter zich een nieuwe doos vastgreep. Hij plooidde de doos open, schoof 'm de band op en trok tegelijkertijd de vorige, nu volle doos, weg. Zijn hart klopte in de keel. De directeur knikte even, haast auto-

matisch maar toch merkbaar. Het groepje wandelde verder. Ze stonden al rond P. Die schoof een rol in de pers en drukte de knop in. Hij miste. Drie tellen later blokkeerde de machine en viel de band stil. Ook het geluid verdween. 'Wat moet dit voorstellen?', vroeg de directeur. Hij stampte P ruw opzij, rukte de machine open en sleurde er de geblokkeerde rol uit. 'Jij daar!' De directeur wees naar D en zei: 'Kom even een nieuwe opsteken.' D bevroor. 'Vooruit!' beval de ploegleider; 'doe wat de directeur je vraagt.' D bewoog. Hij sleepte met het been. De voet liet een vochtig slijmspoor achter, als de strepen van een natte dweil. 'Wat heb jij?' De directeur draaide zich naar de afdelingschef. 'Sinds wanneer werven we hier gehandicapten aan? Die vergadering heb ik niet voorgezeten. Wat doet die kerel in mijn fabriek?' D stak de rol in de pers en drukte op de knop. De band schoot even in gang, doch blokkeerde opnieuw. 'Kan hier dan niemand deftig die rol plaatsen!' zei de directeur geagiteerd. 'Excuseer', zei P en wurmde zich door het groepje heen terug naar voor. Hij nam een nieuwe rol. Deze keer miste hij niet en zat het tot op de millimeter perfect. De band draaide weer. Seconden later vielen de plakjes ham in de plas en stapelden zich op. D keek ernaar. De directeur keek naar hem. Het vonnis volgde. 'Ontslaan', beval de directeur de afdelingschef. 'Op staande voet.' Het groepje lachte stil maar misselijkmakend om de misplaatste grap. 'En die twee rollen houd je van zijn loon af.'

Een half uur later stond D aan de bushalte. Het was vroeg in middag. De zon scheen koud. Hij ging zitten. De bussen kwamen en gingen. Ze stopten en openden de deuren. De chauffeurs – ze kenden D allemaal – schokschouderden en reden verder. Om kwart over vijf vulden de

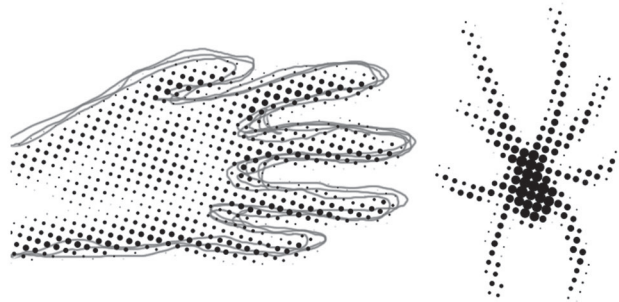
In skuon eten de mensen spinnen
kraken het karkas met de kaken
eten het achtbenig monster als krab

breek de poten af één voor één
neem het karkas tussen je tanden
eet het vlees eruit de bruine derrie

voedzaam mengsel van ei en stront
op de markt liggen ze in stapels bijeen
gekweekt in de hollen ten noorden
van dit dorp, een gewoonte ontstaan

in de tijd dat pol pot alles en iedereen
uithongerde en enkel nog spinnen
de achtpotige poortwachters van de hel
toegang boden tot verder bestaan

Eric Solvanger

Kroatische auteur Stipo Jeleč (1976) debuteert bij Vassallucci

***'Ik wil beoordeeld
worden als schrijver,
niet als vluchteling'***

De Kroaat Stipo Jeleč debuteerde recent met *Als jij kon kruipen in mijn huid* bij uitgeverij Vassallucci. Het verhaal bevat autobiografische elementen uit een leven dat zichzelf ook laat lezen als een roman. Jeleč spreekt in *Lava* over internaten en oorlog. En ook over de voors en tegens van een vluchtelingenstatus voor een literair debutant.

door Mathijs Schiffers

'*Als jij kon kruipen in mijn huid* gaat over een zestienjarige jongen die op een internaat in Zagreb zit. Het is oorlog, maar niet in de belevingswereld van de hoofdpersoon. Als het luchtalarm in de stad afgaat, gaat hij met zijn vrienden niet de kelder in maar juist de straat op. Daar profiteren ze van de anarchie die er heerst en plunderen ze winkels die onbemand achtergelaten zijn.

'De Balkanoorlog is het decor van wat een Bildungsroman geworden is. De hoofdpersoon – die geen naam heeft, maar door zijn vrienden Pik genoemd wordt – is ontzettend naïef, maar verliest dat gaandeweg het verhaal door wat hij meemaakt.

'Het vocabulaire dat de jongen gebruikt is aangepast aan zijn leeftijd. Dat heb ik bewust zo gedaan, omdat het anders zo onwerkelijk wordt. In sommige romans gebruiken kinderen woorden van een volwassene! Dat heb ik willen vermijden.

'Het verhaal is in de ik-vorm geschreven en in de tegenwoordige tijd opgesteld. Het speelt zich af begin jaren negentig – dat is in de periode dat ikzelf ook op het internaat zat dat centraal staat in *Als jij kon kruipen in mijn huid*.

'Na mijn periode in dat internaat woonde ik nog een tijdje in Zagreb, totdat ik met mijn zus en haar zontje vluchtte naar Nederland, omdat de situatie in voormalig Joegoslavië steeds meer verslechterde. Het ging allemaal in een flits. Pas een uur voordat we vertrokken werd ik op de hoogte gesteld. We zaten in de eerste trein van het Rode Kruis die naar Nederland vertrok.

'Vervolgens zat ik achttien maanden in een "opvangcentrum voor ontheemden". In die tijd heb ik de Nederlandse taal geleerd en werkte ik als ober in een Van der Valkhotel dat in de buurt lag. Maar dat komt allemaal niet terug in mijn boek. *Als Jij kon kruipen in mijn huid* beschrijft louter de internaatperiode.

‘Ergens eind jaren negentig heb ik het verhaal geschreven in de vorm van een toneelstuk. Dat lag voor de hand, omdat ik naast auteur vooral ook acteur ben. Toch was het verhaal niet geslaagd als toneelstuk. Ik heb het daarna een tijd laten liggen en pas enkele jaren terug ging ik er opnieuw mee aan de slag, maar dan in romanvorm.

‘Toen ik drie hoofdstukken af had, zo’n dertig pagina’s, vond ik het tijd worden om een objectief oordeel te vragen van een deskundige buitenstaander. Ik wilde namelijk voorkomen dat ik een jaar met het boek bezig zou zijn en dat ik het vervolgens nergens zou kunnen slijten. Nee, ik ben dus inderdaad niet zo een schrijver die een innerlijke urgentie voelt om een bepaald verhaal te vertellen, ongeacht de commerciële perspectieven. Ik wilde meer zekerheid over de publicatie- en verkoopmogelijkheden.

‘Ik heb contact gezocht met Vera Illés, die recensente is bij onder andere NRC Handelsblad. Zij leek mij, naar wat ik van haar gelezen had, geschikt voor het doel en zij was gelukkig ook bereid de hoofdstukken door te lezen. Na een tijdje belde ze me op om een afspraak te maken.

‘Ik was zenuwachtig, ondanks dat ze heel vriendelijk was. Ze begon uit te leggen wat er allemaal niet goed was aan mijn verhaal en dat ik meer de diepte in moest gaan. Maar ze sloot af met de opmerking dat ik zeker talent had en dus vooral door moest gaan met het boek.

‘Dat was precies wat ik nodig had. Ik stuurde een concept van mijn verhaal naar Vassallucci en daar werd enthousiast gereageerd. Vervolgens legde ik contact met het Amsterdams Fonds voor de Kunst waarvan ik prompt een zogeheten Opdracht Letteren kreeg. Daar zit een beurs aan vast en dat stelde mij financieel in staat een jaar lang fulltime aan het boek te werken, precies wat ik wilde.

‘Ik zat iedere dag om negen uur ’s ochtends achter mijn bureau en dan werkte ik door tot vijf uur ’s middags. Dat is voor mij ook het beste, die ambachtelijke discipline.

‘Na een jaar had ik het script – dat inmiddels 300 pagina’s telde – af en brak er een fase aan van schaven en redigeren. Het uiteindelijke resultaat kwam in januari dit jaar in de boekwinkel te liggen.

‘Nog voor dat mijn debuut verscheen werd ik benaderd voor interviews door *Rails*, *Winq* en *Elle*. Ik ben blijkbaar een debutant met een interessant, mediageniek verhaal en iedereen duikt daar bovenop.

‘Zoveel aandacht is een ongekende weelde voor een debutant natuurlijk. Maar het gevaar ontstaat op een gegeven moment dat mijn persoonlijke verhaal belangrijker wordt dan mijn literaire

kwaliteiten, en dat wil ik niet. Ik wil beoordeeld worden als schrijver, niet als vluchteling

'Natuurlijk, je kunt ook zeggen dat ik mijn verhaal niet in Zagreb had moeten situeren als ik voorkomen had willen worden dat de media om die reden op het verhaal zouden duiken. Maar dan zeg ik: moet ik afzien van het gebruik van indrukken die ikzelf heb opgedaan, om te voorkomen dat mijn schrijverschap van secundair belang wordt, terwijl een auteur uit bijvoorbeeld Urk, die ook put uit eigen waarnemingen, dat wel ongestraft kan doen?

'Hoe dan ook, volgens planning verschijnt mijn volgende boek in het voorjaar van 2007 en dat zal zich niet afspelen in voormalig Joegoslavië. Dus dan speelt dat sowieso niet meer.'

Als jij kon kruipen in mijn huid

Stipo Jele

Uitgeverij Vassallucci

ISBN 90 5000 855 0

www.stipojelec.com

ze hapte van een tomaat
het sap spoot uit haar mondhoeken
spatte via haar kin in het kuiltje
van haar hals

kijk, zei ze
je hebt mannen en mannen
en dan natuurlijk meisjes

haar vingers werden nat en glanzend
ze schudde haar haar los
trok een knoop open
ging verzitten
zuchtte

ik doe er niet meer aan mee
heb ik uiteindelijk altijd geweten
en jij ook en wij allemaal, toch?

ze beet het taaie binnenste in twee slierten
de ene schrokte ze op
de andere bungelde tussen duim en wijsvinger
gleed haar zomerjurkdecolleté binnen
ze rilde

dat soort dingen gebeuren
onder jurken

Anne Büdgen

Dit

Dit laatste sterven van de dag
dat zacht bedacht in water glijdt,
als gazen waas door luchten dijt
tot alle daken zijn geraakt,
de glazen als met bloed besmeurd,
tot elke bloem die implodeert
terecht tot licht evolueert,
dat niet in taal te vangen is,
dat prisma's buigt
en spiegels breekt,
dat woordeloos
de passie preekt,
dit zijn
van hier
ben ik
kleur:

Dit.

Gijs ter Haar

Toen

Toen korenaren zacht bewogen
Hellingen leken te lossen
Land opstak in heldere lucht
Torren bromden in ronkende bossen

Toen niets het land leek te stoppen
Boeren hun lof zieltogend betoogden
En bijna nooit juist
Dikke bruiden zich verdronken
In heel dit lustige land hun wulpse rokjes
wit de lucht in vlogen

Toen was het dat ik wuivend de velden wiekte
Klein toetend en blazend het zonlicht wist
Toen was het dat jij daar stond en lachte

Toen stak je stil uitbundig mijn oren open
Toen was er plots troost en juistheid in de verdraaide
verdraaide woorden toen was je oorverdovend stil

Toen toen keek ik dwars door alles heen
Toen stond ik stevig en standvastig
Toen was niet nu toen was toen en uit der maten leeg

Toen was het
Het was toen en toen
Het was toen in die stilte
Het was toen dat ik zweeg

Joris Vercouteren

Kop-en-schotel

daarbij net niet de adem af? Diende er ook gebluft te worden?
Stilaan werd het plaatje een volwaardig stripverhaal.

Toen Eric op een keer de schoolmededelingen stond te lezen in de vitrines van de hogeschoolhal zag hij haar naam staan. Hij realiseerde zich dat ze voluit Eva Dhondt heette. Nou nog mooier. Dat dit pas nu tot hem doordrong. Knullig. Hij kende haar al jaren als collega in het instituut. Diezelfde middag zag hij haar in het schoolrestaurant goulash uit haar bord scheppen en naar haar mond brengen. Ze gebruikte alleen een lepel. Hij zat te ver van haar verwijderd om hardop gedachten aan hondenvoer te ontwikkelen. Jammer, een gemiste kans.

Het duurde andermaal geruime tijd vooraleer Eric nog maar eens door een opwindende? vreemde? gedachte werd bezocht – dom van hem om daar niet eerder bezeten door te zijn. Het ging 'm hierom: waarom had Eva haar verzuchting niet doodgewoon stiekem thuis waargemaakt en er verder met niemand over gepraat? (... en waarom uitgerekend wel met hem?) Solliciteerde ze misschien naar wat publiek? Een (mannelijke) toeschouwer? Hoopte ze een en ander in scène te zetten – met hem? Of wachtte ze gewoon tot haar volgende dronkenschap, waarbij ze zich ongeremd kon overgeven aan ... ?

Stilaan verzamelde Eric materie voor een heel colloquium – thema: Eva.

Een van de hamvragen was ook: had ze nog anderen van haar wens op de hoogte gebracht? Dat viel moeilijk te enquêteren. De ondervrager liep kans vlugger gek verklaard te worden dan het onderwerp van zijn vragenronde.

'Bent u de laatste tijd aangesproken door een bloedmooie, grensverleggende vrouwelijke collega die de wens uitte om op z'n hondjes water uit een schotel te likken?'

Wanhooop begon Eric in te palmen. Eva bestond het verder te bestaan zoals ze altijd al had bestaan. Telkens als zich een mogelijkheid aanbood nog eens naar De Grote Verzuchting te polsen, gaven andere factoren die mogelijkheid een schop: een derde collega daagde onverhoeds op, of Eva was net bezig met ernstige hogeschoolvosserij, of een bel begon oorverdovend te rinkelen, of een student klampte hem of haar plotseling aan, of zo'n ellendige gsm ging af, of ... of ... Het lukte simpelweg niet, hoe diep Eric ook ademde.

Eric werd een beetje gek. Vaker dan vroeger werd hij door nachtelijke dromen bezocht. Hij werd ook meermaals betrap op dagdromen en absences. Witte merries draafden door die dromen. Geschreeuw van een valk. Yakboterthee: hij diende godbetert yakboterthee uit een nap te proeven – het was ijzig koud, tentzeilen flapten, hij bleek poedelnaakt te zijn.

Poedelnaakt!

Het woord bestormde hem. Overal waar hij om zich heen keek, las, luisterde, deden zich hondenwoorden voor.

Joe Cocker:

Alstwee honden vechten om een been...

Eurodogshow

Hondenweer:

Beschikte Eva thuis over een hond? Dat ware misschien een perfecte blikopener voor vers voer. Kon hij haar dat vragen?

Voer, shit.

Daar had je het weer.

Hondenvoer:

'Drollig', zei iemand, en hij bedoelde: 'Grappig.'

Eric raakte er niet meer uit. Straks zou hij nog gaan blaffen in plaats van doceren. Zou in middeleeuwse tijden een vrouw die als een hond uit een schoteltje likte tot de brandstapel veroordeeld worden? Ook al een goede vraag om Eva eventueel weer op het spoor te zetten.

2005/6. De Spelling-95 onderging een *facelift*, na tien jaar. Eric sloeg het groene boekje open. Verdraaid, daar had je het weer: *kop-en-schotel*. Het allereerste woord dat hij verbijsterd las. Nieuwspelling.

Eva maakte intussen weer grensverleggende plannen voor een nakende vakantieperiode. Ze zou, enkel gewapend met 100 dollar, de USA doorkruisen *coast-to-coast*.

Greyhound!

Waarom trok ze godgenageld niet naar Afghanistan!? Kon ze zich door Afghaanse windhonden laten ... CUT! Eric zapte zijn verknipte film weg

Tijd voor een griepje. Eric bleef drie dagen van school weg. Netjes de tijd om wat uit te zien. Hij verschanste zich in bed met boeken en grogs, hem aangereikt door zijn vrouw. Er viel wat koorts te meten. De verhoging kon je aan zijn ogen aflezen: die stonden treurig in zijn hoofd, een hondenblik, als van een hond die een koekje is beloofd, maar dat niet krijgt. Omdat hij niet ...

Opzitten en pootjes geven!

Die gedachte deed hem zweten als een das. Dat was wat Eva van hem verwachtte! En dan, als beloning zou zij ...

'Ziek geweest, Eric?' informeerde Eva retorisch. Het had op de monitor in de hal gestaan. Daar werden de afwezige en zieke docenten openbaar opgelijst. Kennisgeving

'Bah ja, een natte neus hè'

Het was eruit voor hij het goed en wel beseftte. Eva glimlachte en spoedde zich heen.

'Maar dás gezond!' riep ze nog, zich even half omdraaiend.

'... maar niet in je blote kont,' voegde Eric nog stilletjes toe. Een voorbij stappende studente keek hem verbaasd aan.

Vlak voor het 100-dollarexperiment van Eva, haar reis door ettelijke levensgevaarlijke Amerikaanse staten, trok Eric eindelijk zijn stoute schoenen aan. Hij achtervolgde haar net zo lang tot hij haar afgezonderd had. Er was geen ontkomen meer aan. Hij vuurde zijn vraag af, achteloos formulerend, maar toch met bibber in zijn stem:

'Heb je dat nu al gedaan, Eva?'

Dat 'Eva' zou het 'm misschien doen.

'Eh? Wát?'

'Ewel ... wat je een paar maanden geleden vertelde ... van die hond. Ik bedoel ...'

'He?'

'Dat je eens graag als een hond uit een schoteltje zou drinken, weet je 't nog?'

'...'

'Nee? Ja?'

Eva keek Eric staalhard in de ogen. Hij vond haar plotseling een vreselijk lelijke vrouw. Ze zweeg enkele eeuwige seconden oorverdovend onhoudbaar.

'Wát zeg jij nu toch!' zei ze, daarbij vluchtig om haar heen kijkend.

'Vind je dat niet wat geschikt!?'

En weg was ze.

Eric was te verbijsterd om verbaasd te zijn. Hij keek naar buiten, naar het hogeschoolplein, naar de ramen van de aula, waar onder andere ethiek en deontologie gedoceerd werden. Het was geen weer om een hond door te jagen. Takken ranselden die ramen. Er stond geen volle maan in het duistere zwerk om naar te janken en te huilen.

In het zuiden

Op wacht tussen bevroren bomen
in het vel van mijn handen duw ik mijn nagels
tot het bloedt.

Geel gras breekt onder mijn voeten
en de wind schuurt ijzeren staven langs elkaar.

's Avonds
herken ik jou aan een vogelroep
donker in de onzichtbare hemel.

Michel Dijkstra

Marsen

Mijn afgehakte hoofd onder een donkergroene hemel
Nader jij door de marsmuziek van afgelopen nacht

Afgelopen nacht ontplooiden zich de vaandels
Het zwart van mij jouw diepe violet

Nader jij aan het hoofd van je zwijgende heerschaar
Slaj de trom die mijn manschappen velt

Mijn afgehakte hoofd onder een donkergroene hemel
Op een ijzeren schaal in jouw handen smeed ik:

Jij die profeten bedwongen hebt
En altijd het gezicht van de vader ziet,

Spaar mijn hart.

Michel Dijkstra

Ooproep voor Bewegende Gedichten

Lava is op zoek naar talenten in de Nederlandse ePoetry. Verras ons met je flashkunsten. Stuur bewegende gedichten die een podium verdienen naar info@lavaliterair.nl. We accepteren e-mail attachments of links naar jouw site. De beste inzendingen worden gepubliceerd.

Abonnee worden?

Voor 24,00 euro krijg je een jaargang (4 nummers) thuisgestuurd. Draag je Lava een extra warm hart toe? Neem dan voor 35,00 euro een steunabonnement. Meld je als abonnee op info@lavaliterair.nl. Vermeld je adresgegevens en geef duidelijk het abonnementstype aan. Een acceptgiro wordt met de bestelling meegeleverd. Portokosten zijn inbegrepen. Abonnementen worden stilzwijgend verlengd. Opzegging kan alleen schriftelijk geschieden vóór toezending van het laatste nummer van iedere jaargang.

LavaLive

De volgende LavaLive is op zondag 25 juni, vanaf 20.30 in café Hofman te Utrecht. Vol schrijvers, dichters en zingende eekhoortjes!

Biografisch

Willem Bentvelzen (1981) hoopt zichzelf met het oog de almacht van het falen binnenkort te presenteren als de zelfuitgeroepen Jos Verstappen van de gedachtegang. In de tussentijd is hij tekenaar en dichter te Utrecht.

Daniël Bras (Utrecht, 1962) debuteerde in 1983 als dichter en in 1984 als toneelschrijver met het toneelstuk *Bierkaai*. Hierna publiceerde hij voornamelijk poëzie in literaire tijdschriften als *Lava*, *Tzum*, *Passionate*, *Roodkoper* en *Krakatau*. Publiceerde in eigen beheer de bundels *Van het leven luis* en *De stilte van een ongeschonden stad*.

Anne Buidgen (1979, Gouda) schrijft sinds ze een pen kan vasthouden. Na een paar jaar kwam ze erachter dat haar werk op poëzie leek en begon ze voor te dragen. Buidgen heeft twee jaar een kleinkunstopleiding gevolgd. Momenteel volgt ze de opleiding Dramaschrijven aan de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht.

Pieter Dobbelsteen is opgeleid en (zeer!) actief als beeldend kunstenaar, binnen en buiten de grenzen. Nu ook 'uit de kast' als dichter. Volgde o.a. een post-academische opleiding aan de Amsterdamse Rijksakademie, woonde enkele jaren in Antwerpen. Schreef eerder een essay in opdracht van de gemeente Breda en een toneelwerk, dat in maart wordt opgevoerd.

Gijs ter Haar (1963, Apeldoorn), podiumdichter pur sang. Na veel omzwervingen, 36 ambachten en 39 ongelukken kwam hij in 1990 in Amersfoort terecht waar hij begon met het schrijven van poëzie. April 2006 komt onder de hoede van uitgeverij Douane uit Rotterdam zijn vierde bundel uit met de titel *Neem dit brood*.

Erik Solvanger (1976) werd geboren op een vergeten eiland in Zeeland. Hij studeerde aan de Universiteit Maastricht en tijdelijk in Zuid-Afrika en Kenya. Tegenwoordig woont en werkt hij in Amsterdam. In 2004 debuteerde hij in de Sandwich-reeks met *Eenvoudig schedellichten*. Zie ook www.uitgeverij521.nl

Ewald Stals (1968, Gent) is directeur 'Operaties' op het bureau van Artsen Zonder Grenzen in Berlijn. Daarnaast schrijft hij korte verhalen, die onder meer verschenen zijn in *De Brakke Hond* en *Gierik/NVT*. In maart 2006 zal bij uitgeverij Quist zijn verhalenbundel *Morgen werk, Morgen oorlog* verschijnen.

Geraldine Roslare (1972, De Panne (België)) is zowel thee-importeur als instructeur in de vrouwkunst. Zij publiceerde eerder verhalen in de literaire tijdschriften *Gierik/NVT* en *Wel*. In *Tortuca* verscheen een gedichtencyclus van haar hand.

Joris Vercouteren is student Germaanse filologie aan de rijksuniversiteit van Gent.

Martin Vesseur (1963) zag in zijn geboortjaar hoe een populaire president na zijn dood nog populairder werd. Meent sindsdien dat onze beschaving een schijn-gestalte is en schreef in die geest onder meer de roman *Lemniscaat* (uitgeverij Vibes, 2002).

Martin Vesseur	4
Dikke Jesus	
Daniël Brás	8
Nachthouding	
Pieter Dobbelsteen	9
Gedicht	
Willem Bentvelzen	10
Voorzorg	
Ewald Stals	11
Tot op het bot	
Eric Solvanger	19
Gedicht	
Interview	20
Met Stipo Jelec	
Anne Büdgen	24
Gedicht	
Gijs ter Haar	25
Dit	
Joris Vercouteren	26
Toen	
Geraldine Roslère	27
Kop-en-schotel	
Michel Dijkstra	32
In het zuiden / Marsen	

Dit is Lava Literair Tijdschrift, jaargang 12, nummer 1
(maart 2006)

Redactie Floor Buschenhenke (hoofd), Xavier van Leeuwe
Ronnie van Veen, Chantal Vrouwenfelder

Ontwerp en vormgeving Geert Dijkers

Illustraties www.ramonverberne.nl

Lava Literair Tijdschrift is een onafhankelijk
Utrechts podium voor aanstormend literair talent.
Kijk voor informatie over abonnementen (EUR 24,00)

op onze website www.lavaliterair.nl

Volgende deadline voor kopij is **1 juni 2006**

Stuur uw bijdrage per e-mail naar info@lavaliterair.nl

ISSN 0929-5968

losse nummers EUR 6,00